

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 172/2023-39

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Jozefom Mišlínom, advokátom, Južná trieda 9, Košice, proti postupu Okresného súdu Bratislava I v konaní sp. zn. 14C/35/2010 a Krajského súdu v Bratislave v konaní sp. zn. 7Co/27/2021 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní sp. zn. 14C/35/2010 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní sp. zn. 7Co/27/2021 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Bratislava I v konaní sp. zn. 14C/35/2010 a Krajskému súdu v Bratislave v konaní sp. zn. 7Co/27/2021 **p r i k a z u j e** konať bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie **3 000 eur**, ktoré mu **j e p o v i n n ý** zaplatiť Okresný súd Bratislava I do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Bratislava I **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **442,38 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 12. februára 2022 domáha vyslovenia porušenia základných práv na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupmi súdov v civilnom spore s tým, že krajskému súdu bude prikázané konať bez zbytočných prieťahov a bude mu priznané finančné zadosťučinenie od okresného súdu 10 000 eur a od krajského súdu 2 000 eur.

II.

2. Sťažovateľ sa žalobou doručenou okresnému súdu v marci 2010 domáha náhrady nemajetkovej ujmy 124 725,86 eur z dôvodu jeho diskriminácie ako prokurátora vyšším odmeňovaním prokurátorov Úradu špeciálnej prokuratúry. Okresný súd doručil žalobu žalovanému v apríli 2010. Žalovaný sa k nej vyjadril ešte ten mesiac. Okresný súd sťažovateľa v októbri 2011 vyzval na zaplatenie súdneho poplatku za žalobu a po jeho nezaplatení uznesením z apríla 2012 konanie zastavil. Proti tomu sa sťažovateľ odvolal, žalobu sčasti o 116 925, 86 eur zobral späť a súdny poplatok zaplatil z čiastky 7 800 eur. V auguste 2012 bolo odvolanie predložené krajskému súdu, ktorý ho bez rozhodnutia v decembri 2012 vrátil okresnému súdu s tým, aby konanie sčasti o 116 925,86 eur zastavil a sám zrušil uznesenie o zastavení konania. Okresný súd uznesením z januára 2013 konanie sčasti zastavil a uznesením z augusta 2013 zrušil uznesenie o zastavení konania.

3. Na námietku sudkyňa, ktorej bola vec sťažovateľa pridelená, bola vec v júli 2014 pridelená novej sudkyňi. Okresný súd nariadil pojednávanie na 1. december 2014, no sťažovateľ si predvolanie neprevzal. Keďže okresný súd nariadil výsluch sťažovateľa, pojednávanie odročil na 11. marec 2015, no predvolanie sa vrátilo s tým, že sťažovateľ je na ním uvedenej adrese neznámy. Sťažovateľ nereagoval na maily súdu, aby oznámil svoju adresu, a jeho pobyt bol zistený od žalovaného. Sťažovateľ z dôvodu amputácie pravej nohy a rehabilitácie v marci 2015 požiadal o prerušenie konania. Okresný súd v máji 2015 tento návrh zamietol. Proti tomu sa sťažovateľ v júni 2015 odvolal, no krajský súd po predložení spisu v decembri 2015 uznesením z apríla 2016 potvrdil uznesenie okresného súdu o zamietnutí návrhu sťažovateľa na prerušenie konania.

4. Okresný súd následne v novembri 2016 dožiadal okresný súd v mieste pobytu sťažovateľa o jeho vypočutie. Na dožiadanom súdom na 30. marec 2017 a 10. máj 2017 nariadené výsluchy sa sťažovateľ nedostavil a dožiadanému súdu oznámil, že na otázky odpovie písomne. Preto bolo dožiadanie vrátené okresnému súdu, ktorý uznesením zo septembra 2017 vyzval sťažovateľa, aby písomne odpovedal na jeho otázky. Sťažovateľ odpovedal v novembri 2017 a v decembri 2017 znova navrhol prerušiť konanie. Toto podanie sťažovateľa odoslal okresný súd žalovanému v máji 2019. Po ďalšom doručovaní vyjadrení strán okresný súd nariadil pojednávanie na 24. september 2019, na ktorom pripustil zmenu žaloby a ďalšie pojednávanie nariadil na 3. marec 2020. Medzitým sťažovateľ súdu 7. októbra 2019 doručil návrh na vykonanie dôkazov a ďalšie podanie doručil súdu 10. februára 2020. Nedopatrením súdu nebol návrh sťažovateľa na vykonanie dôkazov realizovaný, o čom súd informoval sťažovateľa, ktorý súhlasil s odročením pojednávania nariadeného na 3. marec 2020. Ďalšie pojednávanie bolo nariadené na 12. máj 2020, ktoré bolo zrušené pre pandémiu. Súd ďalšie pojednávanie nariadil na 6. október 2020. Sťažovateľ 9. júna 2020 opätovne navrhol prerušiť konanie.

5. Na pojednávaní nariadenom na 6. október 2020 okresný súd žalobu sťažovateľa a jeho návrh na prerušenie konania zamietol. Sťažovateľ podal proti rozsudku okresného súdu 11. decembra 2020 odvolanie, ktoré bolo krajskému súdu predložené 19. marca 2021. Krajský súd uznesením

z 19. apríla 2021 z dôvodu zaujatosti vylúčil predsedníčku senátu a prikázal, aby bol na jej miesto pridelený iný sudca. Krajský súd o odvolaní dosiaľ nerozhodol.

III.

6. Sťažovateľ rozsiahlo opisuje rozhodovaciu činnosť ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva vo veciach zbytočných prietáhov. Žiada preskúmať celkovú dĺžku konania a zdôrazňuje, že trvá skoro 13 rokov. Priznanie finančného zadosťučinenia odôvodňuje celkovou dobou súdneho konania, pričom žiada prihliadnuť na mieru zavinenia okresného a krajského súdu na vzniknutých prietáchoch. Napokon poukazuje na svoju dlhotrvajúcu právnu neistotu.

7. Okresný súd uviedol, že možno konštatovať jeho nečinnosť v niektorých obdobiach, no táto súvisí s nadmernou zaťaženosťou a personálnym poddimenzovaním súdu. Poukázal aj na to, že dĺžku konania ovplyvnilo aj správanie sťažovateľa, ktorý sa aj vzhľadom na svoj zdravotný stav aktívne nezúčastnil na konaní, nepreberal si zásielky súdu a neoznámil zmenu adresy pre doručovanie, kde súd v snahe o jeho vypočutie vykonal dožiadanie na súd v mieste jeho bydliska.

8. Krajský súd uviedol, že jeho senát je zaťažený veľkým množstvom nerozhodnutých starých vecí, ktoré z objektívnych dôvodov nie je možné vybaviť bez zbytočných prietáhov.

IV.

9. Účelom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti vecí, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

10. Konanie o náhradu nemajetkovej ujmy tvorí obvyklú súčasť rozhodovania súdov. Vec preto nemožno hodnotiť ako nadmerne skutkovo či právne zložitú, a to aj napriek tomu, že vo veci bolo potrebné vykonať dožiadanie. Dožiadanie je bežný úkon súdu spojený s vykonaním čiastkového dôkazu. Význam sporu pre sťažovateľa vyplýva z toho, že sa podanou žalobou domáha, aby mu bola vyplatená suma z dôvodu odmeňovania v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania. Sťažovateľ k predĺženiu konania prispel svojím konaním tým, že si nepreberal zásielky súdu a neoznámil mu zmenu adresy na doručovanie. Okrem toho si jeho dispozičné úkony vyžiadali procesné rozhodnutia súdu o čiastočnom zastavení konaní, zrušení rozhodnutia o zastavení konania, pripustení zmeny žaloby a opakované, no nedôvodné návrhy sťažovateľa na prerušenie konania.

11. Po podaní žaloby v roku 2010 súd nekonal plynulo. Až po viac ako roku vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku. Takisto neefektívne postupoval, keď predložil spis krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní proti uzneseniu o zastavení konania, hoci o tejto otázke mohol rozhodnúť sám. Okresný súd prvé pojednávania nariadil až na december 2014, teda po viac ako štyroch rokoch od podania žaloby. Bolo to spôsobené tým, že v jeho postupe sa objavili viaceré niekoľkomesačné obdobia, v ktorých vôbec nekonal a nevykonával i celkom jednoduché procesné úkony. I po prvom pojednávaní okresný súd postupoval znova s viacerými obdobiami, v ktorých nevykonával žiaden

úkon. To malo za následok, že druhé pojednávanie bolo nariadené až s odstupom ďalších takmer piatich rokov na september 2019. Až potom okresný súd postupoval relatívne plynulo a vo veci rozhodol v októbri 2020. Predovšetkým v dôsledku týchto postupov namietané konanie trvá viac ako trinásť rokov. Takúto dĺžku konania v bežnej civilnej veci nemožno akceptovať.

12. I konanie na krajskom súde o odvolaní sťažovateľa trvá viac ako dva roky. V tejto súvislosti treba uviesť, že obdobnú žalobu ako sťažovateľ podali i iní prokurátori a sudcovia, ktorí sa cítili byť diskriminovaní rozdielnym odmeňovanými iných sudcov a prokurátorov, z čoho možno usudzovať, že odvolanie sťažovateľa sa týka otázky, ktorá už bola v rozhodovacej činnosti súdov riešená. Preto i rozhodnutie o odvolaní treba očakávať v kratšom období, osobitne preto, že i krajský súd si musí byť vedomý toho, že ide rozhodnutie vo veci, v ktorej je celková dĺžka konania neprimeraná. Preto došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a obsahovo zhodného práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nielen postupom okresného súdu v konaní o jeho žalobe, ale aj v postupe krajského súdu v konaní o jeho odvolaní. Preto bolo ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vyhovené a vyslovené porušenie týchto ústavných práv sťažovateľa. Vzhľadom na to, že do nálezov vo veci sťažovateľa nebolo právoplatné rozhodnuté, a okrem rozhodnutia krajského súdu o odvolaní sťažovateľa budú pre právoplatné skončenie veci nevyhnutné úkony aj okresného súdu, bolo obom súdom podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázané konať bez zbytočných prietahov.

13. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušenia základného práva (IV. ÚS 210/04). Tak je to aj v tomto prípade. S prihliadnutím na celkovú dĺžku konania, správanie sťažovateľa a postup súdov bolo sťažovateľovi podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznané finančné zadosťučinenie len vo vzťahu k okresnému súdu 3 000 eur, ktorého nesústreďený prístup viedol k tomu, že vec sťažovateľa bola v prvej inštancii rozhodnutá po viac ako desiatich rokoch od začatia konania, hoci aj pri konaní predlžujúcich procesných úkonoch sťažovateľa bolo možné rozhodnutie vo veci samej dosiahnuť v omnoho kratšej dobe. Hoci postup krajského súdu viedol k porušeniu ústavných práv sťažovateľa, jeho doteraz približne dva roky trvajúce konanie neodôvodňuje to, aby sťažovateľovi aj vo vzťahu k postupu krajského súdu bolo priznané finančné zadosťučinenie.

14. Rovnako nebol dôvod na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Hoci konanie o jeho žalobe trvá neprimerane dlhú dobu, treba zdôrazniť, že sťažovateľ aj svojím prístupom k prejednaniu veci výrazne prispel k jeho predĺženiu a sám opakovane a nedôvodne navrhoval jeho prerušenie.

15. Čo sa týka personálnych problémov okresného a krajského súdu, treba uviesť, že systémové zlyhania správy súdnictva nemôžu byť dôvodom zmarenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a nezbavujú Slovenskú republiku zodpovednosti za prietahy (II. ÚS 481/2017). Účelom týchto práv nie je pomenovanie príčin prietahov alebo dospieť k záveru, či majú objektívny alebo subjektívny charakter. Dôležité je rozhodnúť o tom, či k týmto prietahom v konaní došlo, a odstrániť stav právnej neistoty sťažovateľa.

V.

16. Zistené porušenie základných práv sťažovateľa odôvodňuje to, aby mu okresný súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nahradil trovy konania, ktoré mu vznikli právnym zastúpením a ktorých výška bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, čo za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti 2 x 208,67 eur) spolu s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 12,52 eur) predstavuje 442,38 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. mája 2023

Robert Šorl
predseda senátu